

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล
ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
(ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)
ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลโนนสวรรค์	๑
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๖
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๘
๑.๔ สินค้าเอกลักษณ์ที่สำคัญ	๘
๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว	๘
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๘
๒) พื้นที่ปลูกข้าว	๑๐
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๐
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	๑๓
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๓
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๑๓
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๑๕
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๑๖

สารบัญตาราง

เรื่อง		หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑
ตารางที่ ๒	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒
ตารางที่ ๓	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒
ตารางที่ ๔	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๓
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ตารางที่ ๗	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๔
ตารางที่ ๘	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๕
ตารางที่ ๙	แสดงรายชื่อแปลง จำนวนเกษตรกร และจำนวนพื้นที่กลุ่มแปลงใหญ่ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์	๖
ตารางที่ ๑๐	แสดงทรัพยากรดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๖
ตารางที่ ๑๑	แสดงจำนวนแหล่งน้ำ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘
ตารางที่ ๑๒	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐
ตารางที่ ๑๓	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๓
ตารางที่ ๑๔	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๑๕
ตารางที่ ๑๕	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๑๖

สารบัญภาพ

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑
ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๒
ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๓
ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๓
ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๗
ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๗
ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘
ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๘
ภาพที่ ๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๙
ภาพที่ ๑๐ แสดงชั้นความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๙
ภาพที่ ๑๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๐
ภาพที่ ๑๒ แสดงวิธีการตลาดข้าวหอมมะลิของตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด	๑๔

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

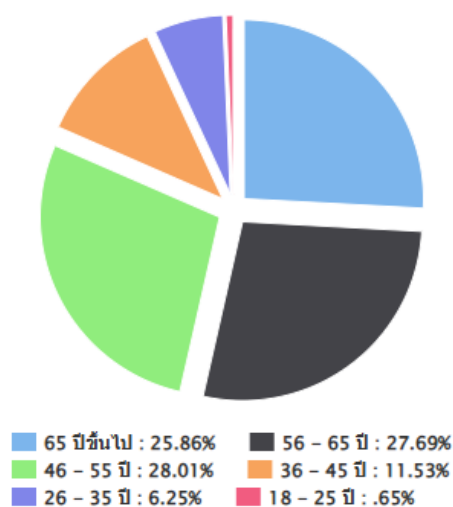
ตำบลโนนสวรรค์ มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๑,๕๓๕ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือน เกษตรกรอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๔๓๐ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๑ รองลงมา ๘๖ อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๔๒๕ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๙ อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๘๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๘๖ อายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๑๗๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๓ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๙๖ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๒๕ และอายุระหว่าง ๑๘-๒๕ ปี จำนวน ๑๐ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๘๗	๒๕.๘๖
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๒๕	๒๗.๖๙
๔๖ - ๕๕ ปี	๔๓๐	๒๘.๐๑
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๗๗	๑๑.๕๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๙๖	๖.๒๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๐	๐.๖๕
รวม	๑,๕๓๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand พ.ศ. ๒๕๖๘

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand)

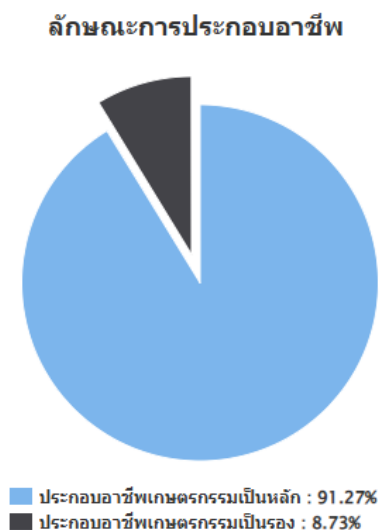
(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลโนนสวรรค์ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑,๔๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๒๗ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๓๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๓

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๔๐๑	๙๑.๒๗
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๓๔	๘.๗๓

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

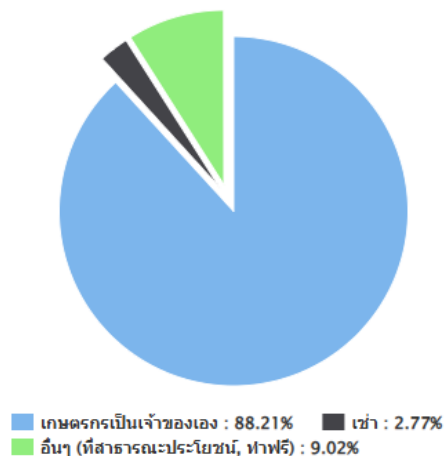
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลโนนสวรรค์ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑,๒๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๖ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๕๒ และเช่า จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑,๒๒๘	๗๗.๑๖
เช่า	๓	๐.๑๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๕๓	๑๖.๖๘

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand พ.ศ. ๒๕๖๘

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรตำบลโนนสวรรค์ มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๑,๒๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔๑ และเอกสารสิทธิ์อื่น ๆ จำนวน ๔๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	เอกสารสิทธิ์อื่น ๆ	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	รวม
๑,๔๗๕	๐	๑๖	๕๓	๑,๕๔๔

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand พ.ศ. ๒๕๖๘

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลโนนสวรรค์ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๒ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๓ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย และวิสาหกิจชุมชน ๑๓ แห่ง สมาชิก ๙๑ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)
โนนสวรรค์	๔	๖๒	๑	๑๘	๑	๒๒	๑๔	๙๘

ที่มา : กลุ่มงานสถาบันอำเภอปทุมรัตน์, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอปทุมรัตน์ มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย ๑ ศูนย์ และ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตรตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนา ที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป ที่ดิน	
โนนสวรรค์	๑	๕	๑	-	๑	-	๑	-	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, พ.ศ.๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลโนนสวรรค์ มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน ๑๙ ราย หมอดิน ๒๖ ราย อาสาสมัครปศุสัตว์ ๑๕ ราย ครูบัญชีอาสา จำนวน ๑ ราย และอาสาสมัครฝนหลวง จำนวน ๑ ราย

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ราย)	หมอดิน (ราย)	อาสาสมัครปศุสัตว์	ครูบัญชีอาสา (ราย)	อาสาสมัครฝนหลวง (ราย)
โนนสวรรค์	๑๙	๒๖	๑๕	๑	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, พ.ศ.๒๕๖๘

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

ไม่มี

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ:ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายเอกณรงค์ ชื่นมณี อายุ ๔๙ ปี

บ้านเลขที่ ๑๕๙ หมู่ ๑ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลโนนสวรรค์ ส่วนใหญ่ปลูกข้าวร้อยละ ๙๐ อาศัยน้ำฝนในการทำเกษตร ๑๐๐ % ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาปุ๋ยและสารเคมีแพง

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพข้าวหอมมะลิ ลดการเผา รณรงค์วิธีเก็บตัวอย่างดินที่ต้องเก็บตัวอย่างดินวิเคราะห์ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ใช้ ปุ๋ยเคมี+ปุ๋ยอินทรีย์+ชีวภาพต้นทุนการผลิตลดลง ๕๐๐บาท/ไร่

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตข้าว

๒. การปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมเป็นเกษตรกรรมทางเลือกอื่น

หลักสูตรบังคับ : ๑. เกษตรผสมผสาน

๒. เศรษฐกิจพอเพียง

๓. เกษตรทฤษฎีใหม่

หลักสูตรเสริม : ๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

ตำบลโนนสวรรค์ มีศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมหลัก ด้านประมง เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน จำนวน ๕ แห่ง

ตารางที่ ๘ : แสดงศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก ของศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑	โนนสวรรค์	นายวรวิทย์ สะตะ	๐๙-๖๖๘๑๗๐๐๖
๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	โนนสวรรค์	นางฉวีวรรณ ธนโคตร	๐๖-๔๓๑๓๓๕๕-๖
๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	โนนสวรรค์	นายสุภาชิต พลหนองหลวง	๐๘-๕๐๑๒๕๓๑-๗

ตารางที่ ๘ : แสดงศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลโนนสวรรค์
อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด (ต่อ)

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก ของศูนย์เครือข่าย	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์
			หมู่	ตำบล		
๔	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๕	โนนสวรรค์	นายวุฒิไกร เจริญสุข	๐๙-๙๘๓๕๑๕๔-๖
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๔	โนนสวรรค์	นายสัณชัย บุญเรืองศรี	๐๘-๔๗๙๑๓๑๒-๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, พ.ศ.๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบลโนนสวรรค์ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่จำนวน ๓ แปลง เป็นแปลงใหญ่ข้าวจำนวน ๒ แปลง และแปลงใหญ่พืชสมุนไพร จำนวน ๑ แปลง

ตารางที่ ๙ ตารางแสดงรายชื่อแปลง จำนวนเกษตรกร และจำนวนพื้นที่กลุ่มแปลงใหญ่ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับ	ประเภท แปลงใหญ่	รายชื่อแปลงใหญ่	จำนวน เกษตรกร	พื้นที่รวม โครงการ	ประธานกลุ่ม
๑	ข้าว	ศพก.ปทุมรัตน์ ต.โนนสวรรค์	๔๕	๔๓๕.๐๐	นายเอกณรงค์ ชื่นมณี
๒	ข้าว	กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว ม.๔ ต.โนนสวรรค์	30	526	นางปราณี พลหนองหลวง
๓	พืชสมุนไพร	กลุ่มแปลงใหญ่สมุนไพร ม.๔ ต.โนนสวรรค์	32	10	นางปราณี พลหนองหลวง

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

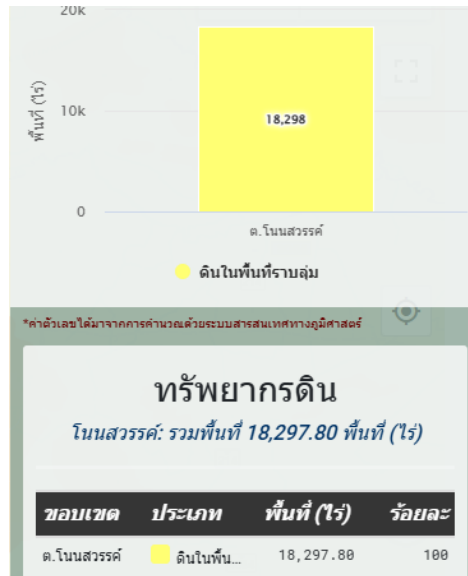
๑) ทรัพยากรดิน

ตำบลโนนสวรรค์ มีพื้นที่ ๑๘,๒๙๗.๘๐ ไร่ โดยเนื้อที่ทั้งหมดเป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

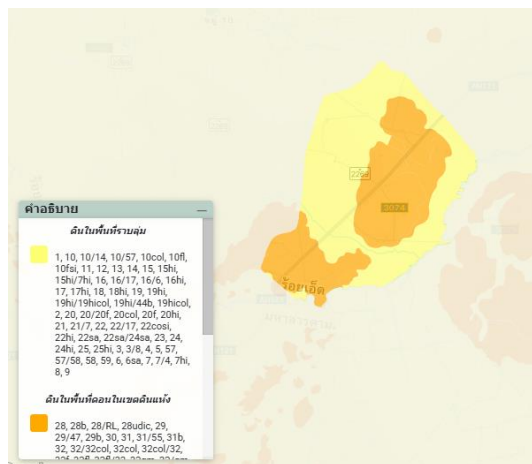
ตารางที่ ๑๐ แสดงทรัพยากรดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑๘,๒๙๗.๘๐	๑๐๐
รวม	๑๘,๒๙๗.๘๐	๑๐๐

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลโนนสวรรค์ เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐ % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

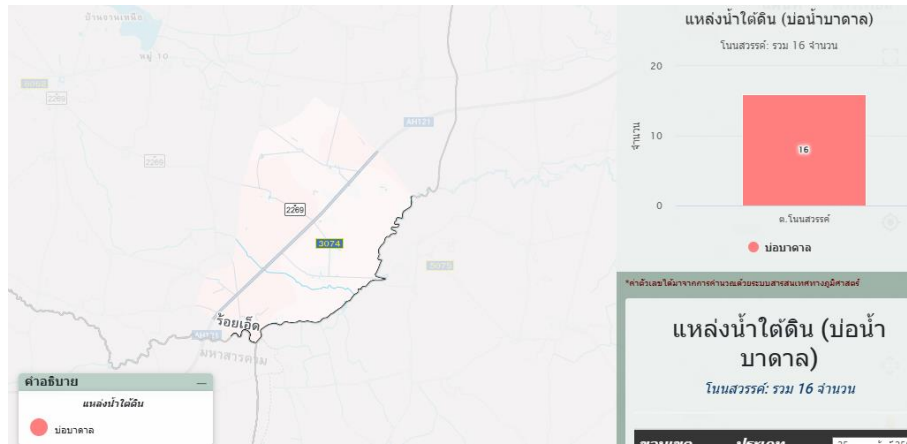
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลโนนสวรรค์ ๑๔ บ่อ

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่แม่น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลโนนสวรรค์ มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตร แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๗ แห่ง

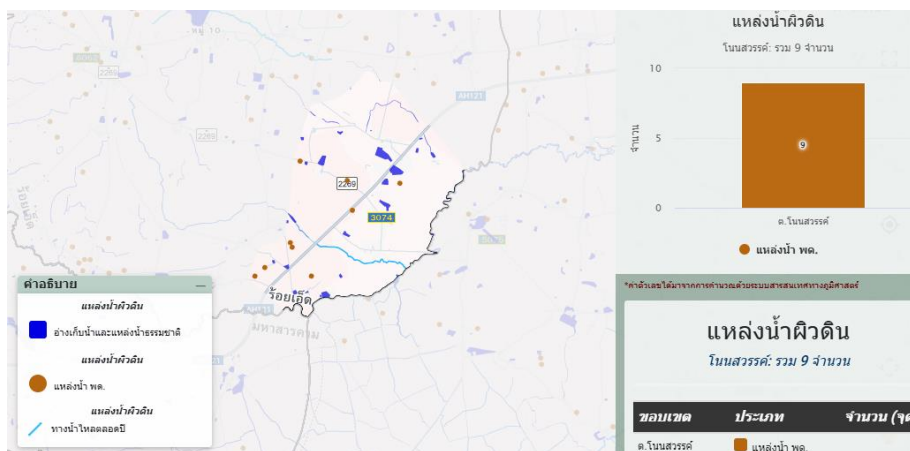
ตารางที่ ๑๑ แสดงจำนวนแหล่งน้ำ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	จำนวนแหล่งน้ำ พด.	จำนวนบ่อบาดาล
โนนสวรรค์	๙	๑๖

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : กรมชลประทาน และ ส.ป.ก. (๒๕๕๙-๒๕๖๑) กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : กรมชลประทาน และ ส.ป.ก. (๒๕๕๙-๒๕๖๑) กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๓ สีน้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้าน้ำ GI

(ไม่มี)

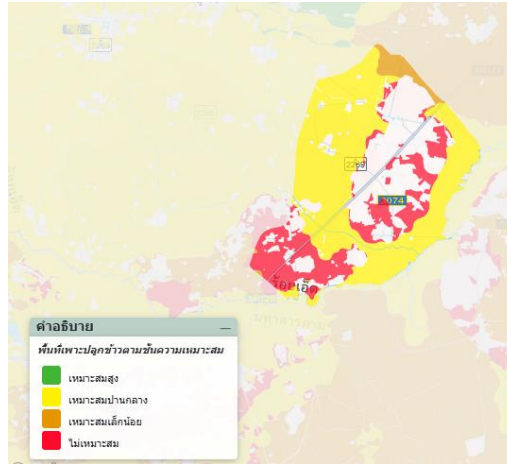
๑.๔ สีน้าเอกลักษณ์ที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าน้ำ ข้าว

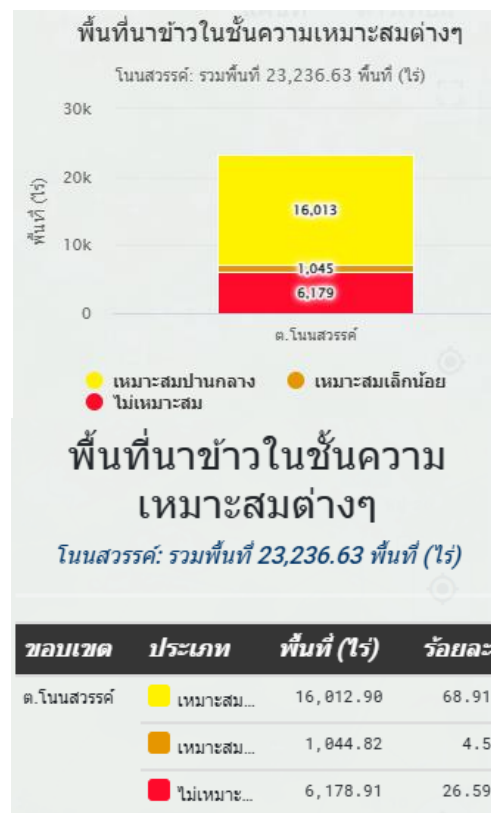
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลโนนสวรรค์ มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๓,๒๓๖.๖๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) ไม่มี พื้นที่ที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๖,๐๑๒.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๐๔๔.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๖,๑๗๘.๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๙

ภาพที่ ๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๐ แสดงชั้นความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

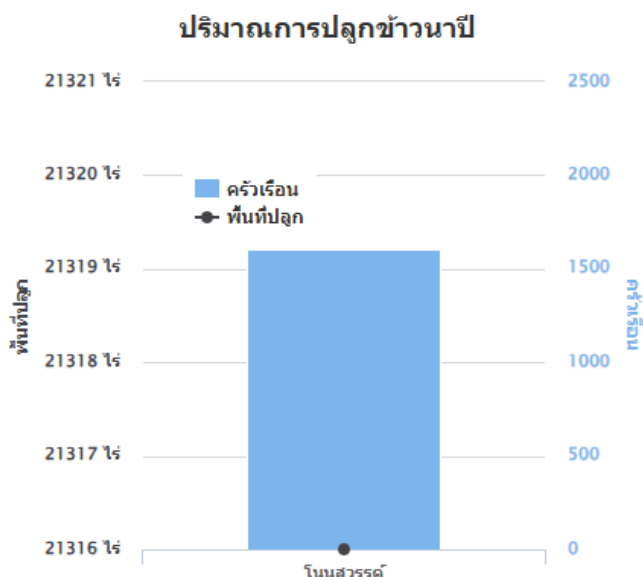
๒) พื้นที่ปลูก

ตำบลโนนสวรรค์ มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑๘,๑๘๒ ไร่ ครั้วเรือนเกษตรกร ๑,๓๑๕ ครั้วเรือน และมีพื้นที่เก็บเกี่ยว ๑๘,๑๘๒ ไร่

ตารางที่ ๑๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ตำบล	ครั้วเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
โนนสวรรค์	๑,๖๐๘	๒๑,๓๑๖.๐๐	๒๑,๓๑๖.๐๐

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, พ.ศ.๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

อำเภอปทุมรัตน์ส่วนใหญ่จะปลูกข้าวเจ้า โดยใช้พันธุ์ขาวดอกมะลิ๑๐๕ และมีส่วนปลูกข้าวเหนียว โดยใช้พันธุ์ กข๖

(๒) การเตรียมดิน

- การเตรียมดินสำหรับการทำนาด้วยวิธีปักดำ โดยการไถตะเพื่อทำการพลิกดินชั้นล่างขึ้นมาสัมผัสออกซิเจนรวมถึงเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืชด้วย โดยทิ้งไว้ประมาณ ๑-๒ สัปดาห์ จากนั้นให้ทำการไถแปรอีกครั้ง เพื่อเอาเศษซากพืชออกจากแปลงนาเป็นการพลิกดินที่กลบขึ้นมาเพื่อทำลายวัชพืชที่เกิดขึ้นมาใหม่ และยังเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลง จากนั้นจะทำการคราดเพื่อเอาเศษ วัชพืชออกจากแปลง และเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอจนสามารถตกกล้าและปักดำได้

- การเตรียมดินสำหรับการทำนาหว่านน้ำตม เป็นวิธีการเตรียมดินเหมือนกับการทำนาด้วยวิธีปักดำ แต่จะแตกต่างกันตรงที่การทำร่อง ขนาดแปลงจะใหญ่กว่า แต่ถ้าเป็นการปลูกแบบนาหว่านแห้งจะต้องรอให้ฝนตกลงมาเพื่อให้ดินมีความชื้นก่อนจึงทำการไถและปล่อยทิ้งไว้ เพื่อให้วัชพืชเน่าสลายไป จากนั้นก็ทำการไถแปรอีก ๑ ครั้ง จึงทำการหว่านเมล็ด แล้วทำการคราดกลบเมล็ดข้าว

- การเตรียมดินสำหรับการทำนาด้วยวิธีการหว่านหรือหยอดข้าวแห้ง เป็นการเตรียมดินในขณะที่ไม่มีน้ำขังในแปลงนา โดยไถตะลึงลงไปประมาณ ๑๕ – ๒๐ เซนติเมตร พลิกกลับหน้าดินทิ้งไว้ประมาณ ๑-๒ สัปดาห์เพื่อให้ดินชั้นล่างรับออกซิเจนจากอากาศซึ่งเป็นการกำจัดวัชพืช โรคพืชและแมลงศัตรูข้าว จากนั้นไถแปร ๑-๒ ครั้ง เพื่อกำจัดวัชพืชและย่อยดิน หว่านเมล็ดข้าวแห้งหรือหยอดเมล็ดเสร็จแล้วคราดกลบเมล็ด

(๓) การปลูก

ตำบลโนนสวรรค์ ส่วนใหญ่ทำนาหว่านประมาณ ๙๐ % ทำนาดำประมาณ ๑๐ %

- การทำนาหว่าน เป็นการปลูกข้าวโดยเอาเมล็ดพันธุ์หว่านลงในพื้นที่ที่ได้มีการไถเตรียมแล้ว การทำนาหว่านจะมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ การหว่านเมล็ดข้าวแล้วจึงไถกลบข้าว โดยขั้นแรกจะทำการไถตะลึงก่อนจากนั้นก็หว่านเมล็ดข้าวแล้วทำการไถกลบข้าวและวัชพืชไปพร้อมกันเพื่อให้เป็นปุ๋ยสำหรับข้าว และอีกแบบหนึ่งสำหรับการปลูกข้าวโดยการหว่านแล้วจึงทำการคราดกลบ โดยจะทำการไถกลบวัชพืชให้ตายก่อนจึงทำการหว่านเมล็ดข้าวลงไปแปลงนาแล้วทำการคราดกลบเมล็ดข้าว สำหรับเมล็ดข้าวที่ใช้ในการหว่านจะมีทั้งแบบการหว่านแห้งซึ่งเป็นการหว่านเมล็ดข้าวแห้งที่ไม่ได้แช่น้ำก่อนลงไปแปลงนาที่มีน้ำบางแห่งสลับกันไป และอีกแบบคือการหว่านได้น้ำ เป็นการหว่านเมล็ดข้าวที่ทำการแช่น้ำก่อนประมาณ ๒ วันเพื่อให้รากงอกก่อนแล้วนำไปหว่านลงในแปลงนาที่มีน้ำขังอยู่

- การทำนาดำ เป็นการทำนาโดยวิธีการใช้ต้นกล้าปักดำลงไปแปลงนา โดยจะทำกันในช่วงที่มีฝนตกชุก หรือในท้องนาที่มีน้ำท่วมพอที่จะสามารถปักดำได้ ขั้นแรกจะต้องมีการเตรียมแปลงไว้สำหรับเพาะต้นกล้าเสียก่อน จากนั้นชาวนาจะนำเมล็ดพันธุ์ไปแช่น้ำไว้ประมาณ ๑-๒ คืน เมื่อรากงอกแล้วก็จะไปหว่านลงในแปลงที่เตรียมไว้สำหรับเพาะกล้า เมื่อต้นกล้ามีอายุ ๒๕-๓๐ วัน จะถอนต้นกล้าแล้วมัดรวมไว้เป็นกำๆ ขนาดพออุ้มได้หากปลายยาวก็จะตัดปลายใบข้าวเสียก่อน แล้วจึงนำไปปักดำที่แปลงนาที่ได้ทำการไถและคราดไว้แล้ว สำหรับระยะห่างในการดำหากพื้นที่อุดมสมบูรณ์ก็จะปลูกห่างกว่าพื้นที่ไม่ค่อยอุดมสมบูรณ์ เพราะต้นข้าวจะกอใหญ่เปียดกันแน่น ทำให้รวงข้าวรับแสงไม่ค่อยดี

(๔) ระบบการให้น้ำ

อำเภอปทุมรัตต์อาศัยน้ำฝนตามฤดูกาลเป็นหลัก และบางพื้นที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สามารถสูบน้ำเข้าแปลงได้

(๕) การดูแลรักษา

- ระดับน้ำ ตั้งแต่เริ่มหว่านจนข้าวแตกกอ ระดับน้ำไม่ควรเกิน ๕ เซนติเมตร เมื่อข้าวแตกกอเต็มที่ ระดับน้ำอาจเพิ่มสูงขึ้นได้ เพื่อจะได้ไม่ต้องสูบน้ำบ่อย ๆ แต่ไม่ควรเกิน ๑๐ เซนติเมตร เพราะถ้าระดับน้ำสูงจะทำให้ต้นข้าวที่แตกกอเต็มที่แล้ว เพิ่มความสูงของต้น และความยาวของใบ โดยไม่ได้อะไรประโยชน์อะไร เป็นเหตุให้ต้นข้าวล้ม เกิดการทำลายของโรคและแมลงได้ง่าย

- การกำจัดวัชพืช การใช้มือถอนหรือเครื่องมืออื่น เช่น มีด จอบ เสียม ไถ ฯลฯ การกำจัดวัชพืชในแปลงข้าวไร่ ควรทำภายใน ๔๐ วันหลังข้าวงอก ประมาณ ๒-๓ ครั้ง หากทำการกำจัดวัชพืชเมื่อข้าวมีอายุมากจะมีผลกระทบต่อผลผลิตของข้าว เนื่องจากข้าวจะเข้าสู่ระยะสร้างรวงหรือตั้งท้อง ในระยะนี้ข้าวจะยึดลำต้นสูงกว่าวัชพืช เช่นเดียวกับข้าวนาที่สูง ควรเก็บวัชพืชในนาทิ้งออกเป็นต้นเล็กๆหรือเศษวัชพืชที่

ตกค้างจากการเตรียมดิน ในระยะ ๒-๔ สัปดาห์ประมาณ ๑-๒ ครั้งหรือมากกว่า หากมีจำนวนวัชพืชมากการกำจัดวัชพืชด้วยมือแต่ละครั้งควรห่างกันประมาณ ๒ สัปดาห์

- การป้องกันศัตรูศัตรูอื่น ศัตรูศัตรู เช่น นก หนู ลิง เข้าทำลาย การป้องกันอาจทำได้หลายวิธี เช่น สร้างกับดัก ทำหุ่นไล่กา ใช้คนไล่ การปลูกเป็นผืนใหญ่ การเลือกปลูกพันธุ์ที่มีการออกดอกพร้อมกัน หรือปลูกพืชอื่น เช่น ข้าวโพด แตง เพื่อล่อสัตว์ประเภทฟันแทะ

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ก่อนการปลูก เมื่อไถตะไส้วัสดุอินทรีย์บำรุงดิน เช่น มูลสัตว์ ปุ๋ยหมัก เป็นต้น ประมาณ ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัม ต่อไร่ หรือใช้เศษใบไม้ในอัตราประมาณ ๑๐๐-๓๐๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ระยะกล้า ใส่ปุ๋ยธาตุอาหารทั้ง ๓ ธาตุ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) ให้ใส่พร้อมกัน อัตรา ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ระยะข้าวสร้างรวงอ่อน หรือ กำเนิดช่อดอก ใส่ปุ๋ยไนโตรเจน (N) อัตรา ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ระยะข้าวตั้งท้อง ใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๐ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวข้าวเมื่อถึงระยะสุกแก่เหมาะสมคือ ๒๘-๓๐ วันหลังออกดอก มีการเก็บเกี่ยวสองลักษณะคือ แรงงานคนโดยการใช้เคียวเกี่ยวข้าวที่ละหลาย ๆ รวง และเก็บเกี่ยวโดยเครื่องเกี่ยวนวดใช้เวลาเก็บเกี่ยวเร็ว แต่ข้าวมีความชื้นสูงประมาณ ๒๕-๓๐%

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

การนวดข้าว การใช้คนนวดหรือนวดด้วยเท้า เป็นวิธีที่ดีทำให้ข้าวไม่เสียคุณภาพ และมีการสูญเสียน้อยแต่ต้องใช้เวลาและเปลืองแรงงานมาก ไม่เหมาะกับการทำนามาก ๆ แต่เหมาะกับข้าวที่จะเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์

- การนวดโดยวิธีฟาด ฟาดกับลานข้าวโดยตรงในครุหรือภาชนะอื่น ๆ การนวดวิธีนี้จะทำให้เกิดการสูญเสียอันเกิดจากแรงของการฟาด ทำให้มีเมล็ดบางส่วนกระเด็นสูญหายไป และบางส่วนก็ตกค้างอยู่ในรวงอันเกิดจากการนวดไม่หมด

- การนวดโดยใช้เครื่องนวด ปัจจุบันยังนิยมใช้กันอยู่ในบริเวณที่ยังไม่มีรถเกี่ยวนวดใช้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็มีเครื่องทำความสะอาดอยู่ในตัวทำให้สะดวกและรวดเร็ว เสียค่าใช้จ่ายต่ำ เหมาะแก่เกษตรกรที่มีการทำนามาก ๆ และใช้คนเกี่ยว

- การใช้เครื่องเกี่ยวนวด เครื่องจะทำการเกี่ยวและนวดข้าวออกมาเลยเมล็ดข้าวที่นวดได้จะออกมาจากเครื่องนวดและบรรจุในถังเก็บหรือในกระสอบ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

ระยะปลูกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดี ทนทาน ต่อโรคและแมลง และเดินสำรวจแปลงข้าว หากพบโรค และแมลง ดำเนินการกำจัดโดยใช้ทั้งชีวภัณฑ์และสารเคมีตามลักษณะอาการ

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลโนนสวรรค์ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว				←	△		→			←	▽	→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลโนนสวรรค์ มีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๑,๙๐๐ - ๔,๑๐๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๑๓ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

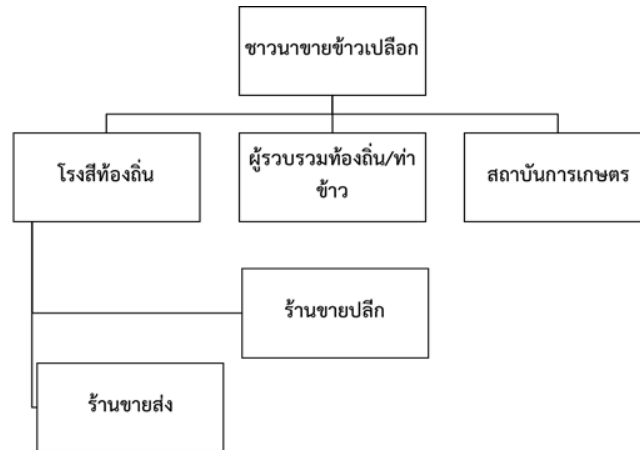
รายการ	บาท
ค่าเตรียมดิน	๖๐๐-๘๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๑๐๐-๖๐๐
ค่าปุ๋ย	๕๐๐-๑๐๐๐
ค่าสารเคมีกำจัดโรค-แมลง	๑๐๐-๔๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐-๖๐๐
ค่าขนส่ง	๑๐๐-๒๐๐
ค่าแรง	๓๐๐-๕๐๐
รวม	๑,๙๐๐-๔,๑๐๐

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, พ.ศ.๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาดข้าวหอมมะลิ ๑๐๕

ผลผลิตถูกขายผ่านโรงสีโดยตรงมากที่สุดโรงสีขนาดใหญ่ที่เป็นจุดรับจำหน่ายข้าวเปลือกของรัฐบาล ซึ่งเป็นการส่งเสริมการผูกขาดในตลาดข้าวให้กับโรงสีขนาดใหญ่รองลงมาขายผ่านผู้รวบรวมท้องถิ่น/ท่าข้าว และขายผ่านสถาบันเกษตรกร เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ ๑๒ แสดงวิธีการตลาดข้าวหอมมะลิของตำบลโนนสวรรค์ อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอปทุมรัตน์, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
(ไม่มี)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่
(ไม่มี)

๑.๕ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทาง การแก้ไข

ตารางที่ ๑๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของ ปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบล เป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้า และการตลาด ๑. ข้าว	๑. ภัยพิบัติ (แล้ง) ๒. การระบาดของโรค-แมลง ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน	๑. วางแผนระบบน้ำ ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๓. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๔. จัดทำแปลงพยายกรณ์เตือนการระบาดของศัตรูพืช ๕. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้เอง ๕. รวมกลุ่มกัน	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและ องค์กรเกษตรกร ๑. การรวมกลุ่ม	๑. ขาดการรวมกลุ่มของ เกษตรกร	๑. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่ออำนาจในการต่อรองราคา ผลผลิต ๒. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อการแปรรูปผลผลิตจากข้าว	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูป ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. การแปรรูปข้าว	๑. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการ แปรรูป ๒. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๓. ขาดมาตรฐานการรับรอง คุณภาพ	๑. จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อผลิตข้าวที่มีคุณภาพและขอการ รับรอง ๒. ศึกษานวัตกรรมการแปรรูปโดยสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือผู้ที่มี ความเชี่ยวชาญ	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๑๕ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) ๑. พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวหอมมะลิ ๒. เกษตรกรมีความชำนาญในการผลิตข้าว ๓. ผลผลิตข้าวมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ๔. ผลผลิตข้าวสามารถนำไปแปรรูปได้หลากหลาย	จุดอ่อน (W) ๑. แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ๒. เกษตรกรสูงอายุ ๓. เกษตรกรไม่ยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๔. พันธุ์ข้าวไม่ต้านทานโรค ๕. เมล็ดพันธุ์ข้าวมีพันธุ์ปน ๖. ต้นทุนการผลิตสูง ๗. มีการใช้สารเคมีในการทำนา
โอกาส (O) ๑. มีตลาดรองรับ ๒. มีความต้องการของตลาดสูง ๓. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ให้ ความสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ๔. มีกลุ่มแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๕. มีความรู้ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. การผลิตข้าวคุณภาพดีเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า ๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปข้าวหอมมะลิ	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิต ๒. ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ให้ทำการเกษตรมากขึ้น ๓. สนับสนุนการบริหารจัดการแหล่งน้ำ
ภัยคุกคาม (T) ๑. ราคาผลผลิตแปรปรวน ๒. ไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ ๓. มีภัยธรรมชาติและโรคระบาด	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง) ๒. สร้างความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันโรคแมลงศัตรูพืช ๓. แปรรูปผลผลิตในช่วงราคาตกต่ำ	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริมอื่นๆ

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ การผลิตข้าวคุณภาพดีเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
- ๑.๒ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน
- ๑.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปข้าวหอมมะลิ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๒ ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ให้ทำการเกษตรมากขึ้น
- ๒.๓ สนับสนุนการบริหารจัดการแหล่งน้ำ

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)

๓.๒ สร้างความรู้ความเข้าใจด้านการป้องกันโรคแมลงศัตรูพืช

๓.๓ แปรรูปผลผลิตในช่วงราคาคงต่ำ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริมอื่น ๆ

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. ปริมาณการปลูกข้าว. สืบค้น ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จาก :

<https://farmer.doae.go.th/>

..... ๒๕๖๘. พื้นที่เพาะปลูกพืช. แหล่งที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>

..... ๒๕๖๘. วิสาหกิจชุมชน. แหล่งที่มา : <https://smce.doae.go.th/>

..... ๒๕๖๘. หัวหน้าครัวเรือน, ลักษณะการประกอบอาชีพ, การถือครองที่ดิน, ประเภท
เอกสารสิทธิ์. สืบค้น ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ จาก : <https://aiu.doae.go.th/>

สำนักงานสถิติจังหวัดร้อยเอ็ด.๒๕๖๗. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดร้อยเอ็ด (GPP) ปีพ.ศ.๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ .

สืบค้นวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ . จาก : [https://roiet.nso.go.th/index.php?option=com_content
&view=article&id=๓๐๑:๒๙-jul-๒๐๒๐-roi-et-provincial-gross-product-gpp-year-๒๐๐๙-](https://roiet.nso.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=๓๐๑:๒๙-jul-๒๐๒๐-roi-et-provincial-gross-product-gpp-year-๒๐๐๙-๒๐๑๘&catid=๓๖)

๒๐๑๘&catid=๓๖